

FACTSHEET USUTUVIRUS

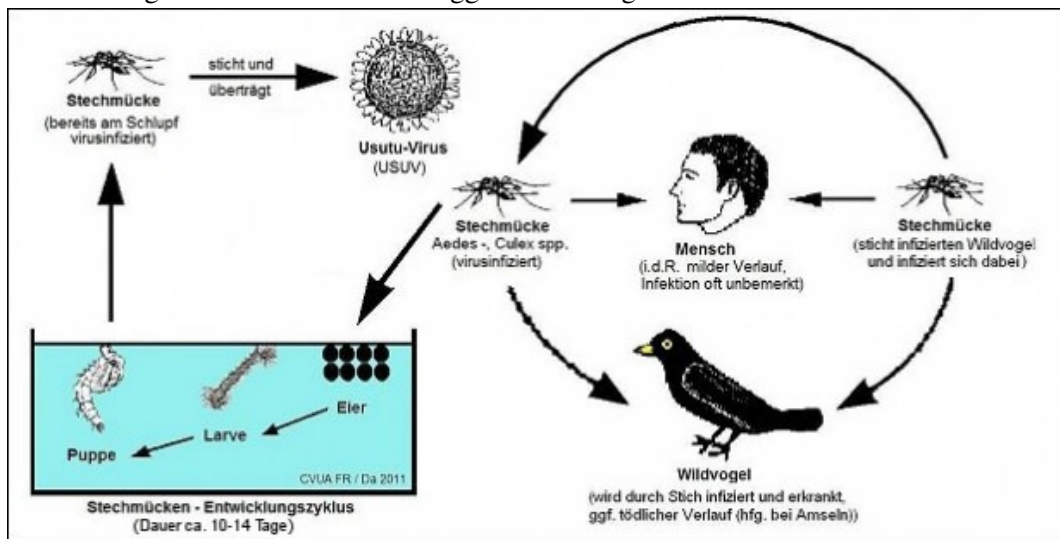
Vorig jaar stierven honderdduizenden merels in Duitsland aan het Usutu-virus. In sommige steden hakte het virus er zodanig in dat er het jaar daarop merkbaar minder merels in de tuinen aanwezig waren. Het lijkt een kwestie van tijd, voordat het Usutu virus in Nederland opduikt. Mensen kunnen ziek worden van het virus, maar dat is nog heel weinig voorgekomen. Het ziet er niet naar uit dat het virus op dit moment een grote bedreiging vormt voor de volksgezondheid. Het Usutu virus wordt verspreid door muggen.

Wat is het?

Het Usutu virus is een virus van het geslacht flavivirus. Er is een verwantschap met het Japanse encephalitis virus en West-Nijl virus. Het Usutu virus wordt overgebracht door muggen. Het is afkomstig uit Afrika, de naam is afgeleid van een rivier in Swaziland, en is waarschijnlijk door meegelifte muggen of trekvogels naar Europa gebracht. Het virus veroorzaakt infecties bij vogels en zoogdieren, ook bij mensen. Bij vogels is de infectie vaak dodelijk, mensen lijken weinig last van het virus te ondervinden. Vooral zangvogels (hoofdzakelijk merels, maar ook wel mussen en zwartkoppen) zijn bevattelijk voor het virus. In 2001 dook het virus op in Oostenrijk en het verspreidde zich daarna over Italië, Hongarije en Duitsland. Vooral in Duitsland zijn vorig jaar honderdduizenden merels doodgegaan. Maar liefst eenderde van de merelpopulatie werd daar weggevaagd. Aanvankelijk werden de besmettingen vooral in het zuidwesten van Duitsland gevonden, maar sinds kort ook in de deelstaat Noordrijn Westfalen die aan Nederland grenst.

Hoe raken vogels besmet?

Doordat ze gestoken worden door muggen. Zie de figuur hieronder.

Bron: Untersuchungsämter für Lebensmittelüberwachung und Tiergesundheit Baden-Württemberg

Wat gebeurt er met zo'n vogel (verloop ziekte), en hoe herken je de symptomen?

Merels (en andere zangvogels) zijn meerdere dagen ziek en zien er - zelfs in tijden van overvloedig voedselaanbod – ongezond en verzwakt uit. Vaak zijn ze apathisch, hebben ze een slecht verenkleed en zijn ze sterk vermagerd. Verder hebben ze evenwichtstoornissen en kunnen ze soms moeilijk vliegen. Vaak zijn ze gemakkelijk te vangen. Na twee tot drie dagen zijn ze dood.

Hoe raken mensen besmet en hoe ziek worden ze?

Mensen worden net als vogels besmet door muggen. Vooral nog lijkt het virus relatief onschuldig en worden er weinig mensen echt ziek van. In het najaar van 2009 is voor de eerste keer in Italië Usutu koorts gediagnosticeerd bij mensen, die ook flink ziek werden. De meeste mensen merken echter niet eens dat ze het virus dragen. Alleen bij mensen met een verminderde afweer en ouderen kan de infectie behoorlijk opspelen en gepaard gaan met koorts, hoofdpijn en huiduitslag en kan in het ergste geval leiden tot een ontsteking van de hersenen (encefalitis). De meeste mensen herstellen hiervan volledig, in een enkel geval is de schade uitgebreider en kan het leiden tot aanzienlijke beperkingen en zware neurologische aandoeningen. Encefalitis is overigens iets anders dan meningitis (hersenvliesontsteking).

Onlangs is het Usutu-virus in Duitsland voor de eerste keer gevonden in een menselijk bloedmonster. De man waar het om gaat, vertoont (nog) geen ziekteverschijnselen. De man was bloeddonor en de besmetting kwam aan het licht tijdens een controle van 4200 bloedmonsters.

Wat moet er gebeuren om de ziekte te stoppen?

Vrijwel alle scenario's wijzen erop dat Usutu is 'here to stay'. Inenting voor vogels zijn niet beschikbaar, afgezien van of dat wenselijk is. Grote en kleine uitbraken zullen blijven voorkomen. Waarschijnlijk de helft van de merels zal uiteindelijk immuniteit tegen het virus ontwikkelen.

Wat gaat Vogelbescherming doen?

Vogelbescherming Nederland ontvangt de meeste meldingen en vragen en heeft daarom een belangrijke rol in het informeren van het publiek. Daarbij werkt Vogelbescherming nauw samen met andere organisaties om ziektes bij wilde vogels snel op te sporen. Op de site van Sovon Vogelonderzoek Nederland (www.sovon.nl) kunnen zieke en dode vogels gemeld worden. Het Dutch Wildlife Health Centre in Utrecht (www.dwhc.nl, Tel. 030-2537925, email: dwhc@uu.nl) doet onderzoek naar vogelziektes. Het DWHC wil dode vogels graag binnen 24 uur onderzoeken en laat dode dieren daarvoor ophalen aan huis (geen kosten aan verbonden). De vogel moet daarvoor goed in plastic verpakt en bij voorkeur in de koelkast bewaard worden (Let op: niet in de vriezer!). De onderzoeksgegevens worden gedeeld met het RIVM en door hen wordt ook het risico voor mensen onderzocht en in de gaten gehouden.